

วารสารวิชาการ อุตสาหกรรมศึกษา

URL : <http://ejournals.swu.ac.th/index.php/jindedu/issue/archive>

วารสารวิชาการอุตสาหกรรมศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปีที่ 10 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม 2559

JOURNAL OF INDUSTRIAL EDUCATION

FACULTY OF EDUCATION, SRINAKHARINWIROT UNIVERSITY Volume 10 No. 2 July – December 2016

ปัจจัยสู่ความสำเร็จในงานออกแบบเก้าอี้ของนักออกแบบไทยร่วมสมัย

Key Success in Chair Design of Contemporary Thai Designers.

เกล้าวาทง สอนสังข์, พฤทธิ ศุภเศรษฐศิริ, วิรุณ ตั้งเจริญ, นพดล อินทร์จันทร์

Klaewthanong Sornsung, Prit Supasetsiri, Wiroon Tungcharoen, Noppadol Inchan

คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Faculty of Fine Art, Srinakharinwirot University

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาแนวความคิดที่ใช้ในการออกแบบเก้าอี้ และรูปแบบผลงานเก้าอี้ของนักออกแบบไทยร่วมสมัยและเพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จในงานออกแบบเก้าอี้ของนักออกแบบไทยร่วมสมัย กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มนักออกแบบเฟอร์นิเจอร์ไทยร่วมสมัย จำนวน 10 คน และกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบเฟอร์นิเจอร์ จำนวน 2 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่แบบสัมภาษณ์และแบบบันทึกข้อมูล ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลโดยการศึกษาเอกสาร สัมภาษณ์เชิงลึก และบันทึกข้อมูลทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหาผลการวิจัยที่สำคัญสามารถสรุปได้ ดังนี้ 1) แนวคิดที่ใช้ในงานออกแบบเก้าอี้ เป็นการออกแบบที่ต้องมีความงามและประโยชน์ใช้สอย มีสัดส่วน โครงสร้างที่แข็งแรง มีการผสมผสานเทคนิควัสดุ พื้นผิว มีเอกลักษณ์และมีความร่วมสมัย 2) รูปแบบในงานออกแบบเก้าอี้ ประกอบด้วย รูปแบบที่มีความเรียบง่ายทันสมัย โทนสีดูอบอุ่น โช่วพื้นผิววัสดุและเทคนิค รูปทรงอิสระ นิยมลักษณะเก้าอี้แบบมีพนักพิง ไม่มีพนักพิง มีพนักพิงมีที่เท้าแขน และเก้าอี้พนักผ่อน และ 3) ความสำเร็จในงานออกแบบเก้าอี้ อาศัยปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการทำงานและอิทธิพลต่อนักออกแบบ ได้แก่ ปัจจัยภายใน นั่นคือคุณสมบัติในตัวของนักออกแบบ พื้นฐานความรู้ทางด้านศิลปะ การศึกษา การทันต่อกระแสโลกและติดตามความเคลื่อนไหวของวงการออกแบบ ความต้องการเป็นที่ยอมรับและประสบความสำเร็จในแง่ของรางวัล ชื่อเสียง และรายได้ การส่งเสริมประสบการณ์ เกล็ดลักษณะหรือลักษณะเฉพาะในตัวผลงาน ปัจจัยภายนอก ได้แก่ บริบทแวดล้อมทางสังคม วัฒนธรรม เครือข่ายความร่วมมือระหว่างนักออกแบบด้วยกัน และฐานการผลิต ช่องทางในการนำเสนอผลงานและแผนการตลาด การสนับสนุนจากภาครัฐ เวทีประกวด

คำสำคัญ : การออกแบบเก้าอี้ นักออกแบบไทยร่วมสมัย

แก้วทนนง สอนสังข์, พุทธิศุภเศรษฐศิริ, วิรุณ ตั้งเจริญ, นพดล อินทร์จันทร์
วารสารวิชาการอุตสาหกรรมศึกษา ปีที่ 10 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม 2559 (32-45)

Abstract

This research uses a qualitative approach. The purposes were to study the concepts used for chair design and the style of chair and to analyze factors that lead to success in chair design of the Thai contemporary designers. The group study consisted of ten Thai contemporary designers and two experts in furniture design. The research instruments were interview form and data recording form. The data were collected from documents, in-depth interviews and data records and were analyzed by content analysis. The results were as follows: 1) the concepts in the design of the chair needed to be aesthetic and functional, with proportions and structural strength, with the combination of techniques, materials and textures, unique and contemporary. 2) The variation of the design patterns consisted of a simple modern style with warm colors, showing the surface of materials and techniques, free-form, chairs with a backrest, backrest and armrest, no backrest and chairs for relaxing. 3) The success in chair design relied on the factors that affect the process and influence to the designers including internal factors — that is, properties of the designer, knowledge of art, education, knowledge of current global trends and movement of the design industry, the desire to be accepted and successful in terms of reward, reputation and income, experience and uniqueness or characteristic of the designs. External factors included the context of social, culture, cooperation network between designers and manufacturing base, channels in the presentations and marketing plans, and support from the government and stage contest.

Keywords: Chair Design, Thai Contemporary Designer

บทนำ

เก้าอี้ (chair) เป็นเฟอร์นิเจอร์ หรือเครื่องเรือนชนิดหนึ่งใช้สำหรับนั่ง มีประวัติอันเก่าแก่ยาวนานในสังคม วัฒนธรรมการดำรงชีวิตของมนุษย์ เพื่อการตอบสนองการใช้ประโยชน์ในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ภายในที่พักอาศัย อารยธรรมที่มีความเจริญรุ่งเรืองในอดีตของมนุษย์นั้น เก้าอี้นับว่าเป็นเครื่องเรือนประเภทหนึ่งที่เก่าแก่ที่สุดและรับใช้ มนุษย์โดยเฉพาะชนชั้นสูงที่ผ่านมาในทุกยุคสมัย ในฐานะเครื่องใช้ที่อำนวยความสะดวกสบายให้กับมนุษย์ในการ พักผ่อนหย่อนใจ หรือกิจกรรมต่างๆ ทางสังคม จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ศิลปะ เราเห็นภาพเก้าอี้ในงานจิตรกรรม ประติมากรรม ทุกยุคสมัยตั้งแต่มนุษย์เข้าสู่ยุคประวัติศาสตร์และมีสุนทรียภาพในการแสดงออกทางความงามที่ถ่ายทอด ออกมาเป็นสัญลักษณ์ เพื่อให้เห็นถึงอำนาจ วาสนา บารมี และความยิ่งใหญ่ หูหระ สวยงาม เป็นตัวแทนที่บ่งบอกว่า เป็นเครื่องใช้ของ กษัตริย์ ขุนนาง และชนชั้นสูงในราชสำนัก ซึ่งไม่ได้เน้นถึงหน้าที่ใช้สอยในตัวของเก้าอี้ในความ สะดวกสบายมากนัก อภิลิขิต ไลส์ตรูโกล (2558) กล่าวถึงความสำคัญของเก้าอี้ไว้ว่า ถ้าหากเก้าอี้ตอบโจทย์เพียงแค่ การนั่งสำหรับกิจกรรมในชีวิตประจำวัน เช่น การทำงาน กินข้าว เรียนหนังสือหรือพักผ่อน เราคงไม่เห็นเก้าอี้ที่ต่างกัน และในบางสังคม คนเรานั่ง นอน และกิน โดยไม่จำเป็นต้องใช้เก้าอี้ด้วยซ้ำไป สังคมสยามก่อนสมัยรัชกาลที่ 4 ก็ไม่ได้มี วัฒนธรรมการนั่งเก้าอี้ หรือแม้แต่อินเดียก่อนยุคอาณานิคมอังกฤษ ก็มีเรื่องที่แสดงถึงความไม่เข้าใจระหว่างสองสังคม เกี่ยวกับการนั่งเก้าอี้ เมื่ออังกฤษได้มาเข้าควบคุมการผลิตใบชา และเห็นว่าการนั่งเลือกและเด็ดใบชาของชาวอินเดียบน พื้นนั้นแสดงถึงความไม่เป็นอารยชน ความสะอาด และประสิทธิภาพในการทำงาน จึงได้สร้างระบบการคัดเลือกใบชา ใหม่ด้วยการออกแบบโต๊ะขนาดยาวและเก้าอี้เพื่อให้แรงงานนั่งทำงานได้สะดวก แต่เมื่อชาวอังกฤษกลับมาตรวจโรงงาน อีกครั้งก็พบว่า แรงงานอินเดียได้ขึ้นไปนั่งเด็ดใบชาบนโต๊ะที่เตรียมไว้แทน เก้าอี้ จึงเป็นส่วนหนึ่งของการเปลี่ยนผ่าน ทางวัฒนธรรมของสังคม เป็นผลงานความคิดสร้างสรรค์ที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นสิ่งที่แสดงถึงความเชื่อมโยงในหลาย มิติ ทั้งผู้ออกแบบกับผู้ใช้งาน สติปัญญากับอารมณ์ ความงามกับวิทยาศาสตร์ ช่างฝีมือกับเทคโนโลยี ในทาง อุตสาหกรรมการผลิตเก้าอี้ยังสะท้อนถึงความเป็นไปของสภาพเศรษฐกิจในแต่ละยุค โดยเฉพาะยุคปัจจุบันที่ผู้คนมี ความเหลื่อมล้ำทางสถานะและมีรสนิยมที่หลากหลาย เก้าอี้จึงถูกผลิตและออกแบบมาเพื่อความต้องการที่ไม่รู้จบ ไม่ว่าจะใช้มันด้วยวัตถุประสงค์ใดๆก็ตาม

ในอดีตเก้าอี้มักมีส่วนประกอบหลักคือที่นั่งและพนักพิง เก้าอี้บางชนิดจะมีที่วางแขนด้วย เก้าอี้ทั่วไปจะมีขาสี่ ขา ซึ่งขาทั้งสี่รองรับที่นั้งที่ยกสูงขึ้นมาจากพื้น ตัวเก้าอี้ปกติแล้วถูกออกแบบมาใช้หนึ่งสำหรับคนเพียงหนึ่งคน แต่ใน ปัจจุบันนั้น เก้าอี้มีมากมายหลายรูปแบบแตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ของการออกแบบ ซึ่งนอกเหนือจากความ สะดวกสบายในการใช้งานแล้วรูปลักษณ์ภายนอกก็มีส่วนสำคัญ ในการที่นักออกแบบพยายามสร้างความสวยงามทาง ศิลปะให้กับเก้าอี้ ซึ่งนอกจากเป็นเครื่องเรือนเพื่อใช้สอยและยังทำหน้าที่เปรียบเสมือนผลงานประติมากรรมสำหรับ ตกแต่งอีกด้วย ส่งผลให้ปัจจุบันเก้าอี้มีมากมายหลายรูปแบบ เช่น เก้าอี้แบบไม่มีพนักพิง ม้านั่ง (Stool) เก้าอี้ทำแขน (Arm Chairs) เก้าอี้โยก (Rocking Chairs) เก้าอี้พักผ่อน (Easy Chairs) เก้าอี้ทรงสูง (High Chairs) เก้าอี้ไม่มีทำแขน (Small Chairs) เก้าอี้หมุน (Revolving Chairs) และยังมีเก้าอี้สำหรับที่นั่งที่ใช้งานมากกว่าหนึ่งคน เช่น เก้าอี้ยาว (Sofas) เก้าอี้นั่ง 2 คน (Love Seats) เป็นต้น ปัจจุบันเก้าอี้มีลักษณะที่หลากหลายขึ้นตามวัสดุที่ใช้ในการผลิต เช่น เก้าอี้ไม้ เก้าอี้โลหะ เก้าอี้พลาสติก เริ่มมีการผลิตและใช้งานเป็นจำนวนมาก มีการใช้งานทั่วไปในบุคคลทุกระดับ หลัง การก้าวสู่สังคมหลังสมัยใหม่เป็นต้นมา การออกแบบมีแนวทางหลากหลายมากขึ้น เกิดการไหลเวียนถ่ายเททาง วัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่น กลายเป็นวัฒนธรรมใหม่ที่เป็นสากล ผสมผสานความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีได้อย่าง กลมกลืน จากคำว่า Glocal (Global + Local) พัฒนามาสู่ Glocal Style กลายเป็นอารยธรรมใหม่ในการออกแบบของ สังคมโลก ที่เน้นการบริโภควัฒนธรรมต่อจากวัตถุ เกิดรูปแบบงานออกแบบที่ตั้งอยู่บนฐานการนำเสนอสินค้าและ รูปแบบทางวัฒนธรรม อิทธิพลที่มีผลต่อกระแสนิยมอันหลากหลายในงานออกแบบปัจจุบันนั้นเกิดจากปัจจัยหลายด้าน ทั้งเศรษฐกิจทุนนิยม สังคมสมัยใหม่ เทคโนโลยีก้าวหน้า โลกแห่งข้อมูลข่าวสาร และวัฒนธรรมที่สั่งสมมายาวนาน มี

แก้วทวง สอนสังข์, พุทธิศุภเศรษฐศิริ, วิรุณ ตั้งเจริญ, นพดล อินทร์จันทร์
วารสารวิชาการอุตสาหกรรมศึกษา ปีที่ 10 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม 2559 (32-45)

ผลต่อการพัฒนาหล่อหลอมผู้มีจิตมุ่งมองของงานออกแบบสาขาต่าง ๆ ในช่วงเวลาที่ผ่านมา จนกระทั่งเข้าสู่ความนิยม ตะวันออกที่สามารถจะเข้าถึงอารมณ์ ความรู้สึก และสัมผัสกลิ่นอายของวัฒนธรรมประเพณี ที่มีการสืบทอดปฏิบัติมา นานซึ่งแฝงไว้ด้วยเสน่ห์และได้รับความนิยมในเวลาต่อมา เห็นได้ว่าการออกแบบถูกนำมาใช้ในการนำเสนอวัฒนธรรม กลายเป็นสินค้าดังที่ จันทน์ เจริญศรี (2544) กล่าวไว้ว่า การหลอมรวมกันทั้งด้านวัฒนธรรมสังคมของแต่ละประเทศใน ปัจจุบันเชื่อมโยงถึงกันหมด ทั้งเอเชีย ยุโรป อเมริกา ทำให้แต่ละประเทศต่างพาคิดวิธีในการแสดงออกเอกลักษณ์แห่ง ตัวตนผ่านผลงานการออกแบบผสมผสานไปกับความต้องการของผู้บริโภคทั่วโลกการตีค่าวัฒนธรรมผ่านการแปรรูป ออกมาเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ ที่ แสดงถึงอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมนั้น ๆ จึงเป็นกลยุทธ์ทางการตลาดที่ใช้กันเป็นนโยบาย ของประเทศไปเลยก็มี

ในปัจจุบันวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในเมืองได้มีการเปลี่ยนแปลงมากขึ้น ถ้าย้อนไปในอดีตรูปแบบของ เครื่องเรือนไทยมักจะมีแต่ตู้ทรงสอบแบบตู้พระธรรม มีหีบใส่ของที่สมัยก่อนใช้ใส่ทรัพย์สินสมบัติหรือใช้แทนกระเป๋า เดินทาง มีตั้งก็ใช้แทนเก้าอี้เฉพาะผู้มียศหรือเจ้านายเท่านั้น จวบจนได้รับอิทธิพลจากชาติตะวันตก ก็ได้มีการรับเอา วัฒนธรรมเข้ามาผสมกับความเป็นไทย จึงออกมาในรูปแบบของเก้าอี้หนัง แต่มีขาเปา ขาคู และแกะลายไทย เป็น รายละเอียดที่นำมาผสมผสานกันจนเกิดเป็นงานชิ้นใหม่ขึ้น ซึ่งก็สามารถเรียกได้ว่า ร่วมสมัย Contemporary (พงศธร นุเสนและสุชน สนธิทิม. 2549) ปัจจุบันความนิยมและความต้องการทางการตลาดในวงการออกแบบเมืองไทย มีความ หลากหลายมากในเรื่องของแนวคิดในการออกแบบ รูปแบบ เทคนิค และวัสดุที่มีให้เลือกใช้ผลิตมากมายตามรสนิยม ของผู้ซื้อ นักออกแบบของไทยก็มีการพัฒนาฝีมือกันตามลำดับขั้นของการสนับสนุนของรัฐตามการจัดการประกวด แข่งขันต่าง ๆ รวมทั้งการออกงานแสดงสินค้าของตัวนักออกแบบอิสระและนักออกแบบประจำบริษัท รวมทั้งการออก งานแสดงสินค้าต่างประเทศ ความสามารถและประสบการณ์ที่สั่งสมของนักออกแบบไทย นอกเหนือจากการรับเอา อิทธิพลของงานออกแบบจากตะวันตกและตะวันออกมาพัฒนาหรือเป็นแนวความคิดต้นแบบในการออกแบบงานของ ตัวเองแล้ว ยังสามารถประยุกต์และพัฒนาให้ดีกว่า เหนือกว่า ด้วยวัสดุที่หาได้ในประเทศ ซึ่งเป็นสิ่งที่ตลาดต่างประเทศ กำลังจับตามองนักออกแบบรุ่นใหม่ ๆ ของไทยอยู่ในขณะนี้ (เอกชาติ จันอุไรรัตน์, 2551)

เอกชาติ จันอุไรรัตน์ (2553) กล่าวถึงนักออกแบบไทยไว้ว่า นักออกแบบผลิตภัณฑ์ของไทยในอดีต ส่วนใหญ่ มักเติบโตจากเหล่าบรรดาช่างตามโรงงานและผลิตตามแบบที่สั่งจากนอก ก่อนที่สถาบันการศึกษาจะเริ่มผลิตนัก ออกแบบเข้าสู่ตลาด โดยแรกเริ่มนั้นเป็นลักษณะของการพัฒนารูปแบบและพลิกแพลงแต่งเติมจากรูปแบบของตะวันตก จนเริ่มมีความหลากหลาย และสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ที่เริ่มผลิตนักตลาด โดยแรกเริ่มนั้นเป็นลักษณะของการพัฒนา รูปแบบและพลิกแพลงแต่งเติมจากรูปแบบของตะวันตก จนเริ่มมีความหลากหลาย และสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ที่เริ่ม ผลิตนักออกแบบสมัครเล่นและเริ่มมีเวทีประกวดขึ้นหลายเวทีจากภาครัฐและเอกชนให้ประลองความสามารถ จนกระทั่ง เชี่ยวชาญและเริ่มแยกตัวไปออกแบบเป็นของตัวเอง โดยเริ่มออกงานแสดงสินค้าขนาดเล็กในประเทศ เป็นงานออกแบบ ของตัวเอง หรือไม่ก็รับออกแบบอิสระให้กับบริษัทและโรงงานส่งออกผลิตภัณฑ์ จากการสั่งสมประสบการณ์ในประเทศ มายาวนานจนกระทั่งเวทีโลกเปิดกว้าง ทำให้ให้นักออกแบบมือสมัครเล่นเหล่านี้มีความชำนาญและมีไอเดียใหม่ๆ ประกอบกับการสนับสนุนการส่งเสริมด้านการออกแบบของกรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศที่จัดหานักออกแบบชาวต่างชาติมา เปิดฝีกอบรมให้ความรู้โดยการบรรยายและอบรมเชิงปฏิบัติการร่วมกับนักออกแบบผลิตภัณฑ์มืออาชีพและครูบา อาจารย์จากสถาบันต่างๆ ที่สอนเกี่ยวกับสาขาอาชีพนี้ในมหาวิทยาลัยนอกจากนี้ยังมีนักออกแบบที่สำเร็จการศึกษาจาก สถาบันออกแบบต่างประเทศจำนวนหนึ่งเข้ามาริเริ่มสร้างสรรค์รูปแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ในแบบสากล ทำให้มีอาชีพนัก ออกแบบไทยรุ่นใหม่เกิดขึ้นอีกจำนวนหนึ่ง และนักออกแบบเหล่านี้ได้ทดสอบความสามารถและความคิดสร้างสรรค์ใน การผลิตผลงานของตนเองเพื่อยกระดับให้ทัดเทียมกับชาวตะวันตก โดยนำผลงานทั้งที่ได้รับรางวัลและที่ไม่ได้ส่ง ประกวดเข้าสู่กระบวนการตลาดแสดงสินค้าส่งออก ซึ่งนับว่าเป็นปรากฏการณ์ใหม่ของผลิตภัณฑ์ไทยที่ออกสู่สายตา ชาวโลก โดยงานแสดงสินค้าส่งออกของไทยที่ได้รับการยอมรับเช่น งาน BIG&BIH และ TIFF นอกจากนี้ยังมีนัก

แก้วทวง สอนสังข์, พุทธิ ศุภเศรษฐศิริ, วิรุณ ตั้งเจริญ, นพดล อินทร์จันทร์
วารสารวิชาการอุตสาหกรรมศึกษา ปีที่ 10 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม 2559 (32-45)

ออกแบบอิสระเข้าร่วมส่งผลงานในงานแสดงสินค้าชื่อดังต่างประเทศอีกเช่น Mason & Object ประเทศฝรั่งเศส มิลาน แฟร์ ที่อิตาลี และอีกหลายแห่ง ซึ่งในตลาดสินค้าเหล่านี้ผลิตภัณฑ์เครื่องเรือนประเภทเก้าอี้ เป็นผลิตภัณฑ์ที่สร้างชื่อเสียงให้นักออกแบบไทย จนได้รับการยอมรับจากชาวต่างชาติ ถึงเอกลักษณ์เฉพาะตัวของนักออกแบบและผลงานในปัจจุบัน การผสมผสานรูปแบบผลงานออกแบบในวัฒนธรรมแบบเอเชีย ให้มีความร่วมสมัยและความเป็นสากล เป็นที่ยอมรับของตลาดทั่วโลก ส่งผลต่อความคิดของนักออกแบบเก้าอี้ไทยในปัจจุบันไม่มากนักน้อย อีกทั้งการตอบรับกับนโยบายของรัฐในเรื่องของเศรษฐกิจสร้างสรรค์ซึ่งใช้ผลงานสร้างสรรค์โดยนักออกแบบเป็นกลไกขับเคลื่อนและแข่งขันทางด้านธุรกิจกับต่างประเทศ ทำให้ความหลากหลายของรูปแบบเก้าอี้มีมากขึ้น ซึ่งนอกเหนือจากความสำคัญของหน้าที่ใช้สอยในการนั่งแล้ว รูปลักษณะการออกแบบที่มีความสวยงามทางศิลปะ วัสดุที่ใช้ประกอบสร้าง กระบวนการผลิตที่เป็นรูปแบบอุตสาหกรรม หรืองานหัตถกรรมซึ่งสะท้อนถึงสังคมและวัฒนธรรม มีความสำคัญต่อความรู้สึกและการเลือกซื้อของผู้บริโภคทั้งสิ้น ปีติ อัมระรงค์ (2558) กล่าวถึงนักออกแบบเก้าอี้ไทยไว้ในรายการประกวดเฟอร์นิเจอร์ไม้รายใหญ่ของประเทศญี่ปุ่น ที่ชื่อ FIDA 2014 (International Furniture Design Fair Asahikawa Competition) ผลงานออกแบบของนักออกแบบไทยเข้ารอบ 30 อันดับสุดท้ายจากผลงานทั้งหมด 870 ชิ้น โดยนักออกแบบญี่ปุ่นมีจำนวนมากสุดในการส่งประกวดถึง 576 ชิ้น และจะมี 6 ชิ้นที่ได้รับรางวัล 60%เป็นผลงานออกแบบเก้าอี้ไม้ จากปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นดังที่กล่าวมา เห็นได้ว่า นักออกแบบเก้าอี้ไทยมีความสามารถทัดเทียมกับประเทศอื่น โดยเฉพาะในกลุ่มทวีปเอเชียด้วยกัน เราเป็นที่จับตามองของตลาดแสดงสินค้าแทบทุกงาน ด้วยเหตุนี้ มีปัจจัยอะไรบ้างที่ส่งผลต่อการออกแบบเก้าอี้ หรือทำให้นักออกแบบเก้าอี้ของไทยประสบความสำเร็จในเรื่องของรางวัล และการตลาด เป็นสิ่งที่ผู้วิจัยต้องการศึกษา

วัตถุประสงค์การวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาแนวความคิดและรูปแบบผลงานในการออกแบบเก้าอี้ของนักออกแบบไทยร่วมสมัย
2. เพื่อวิเคราะห์ความสำเร็จในผลงานออกแบบเก้าอี้ของนักออกแบบไทยร่วมสมัย

ความสำคัญของการวิจัย

1. เพื่อให้เห็นความสามารถของนักออกแบบเก้าอี้ไทยที่ประสบความสำเร็จผ่านแนวคิดและรูปแบบผลงาน
2. เป็นแนวทางสำหรับนักศึกษาเรียนทางด้านออกแบบและผู้สนใจ

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยมีขอบเขตการวิจัยดังนี้ คือ

ขอบเขตด้านเนื้อหา

งานวิจัยนี้ทำการศึกษาในเรื่องแนวความคิดในการออกแบบเก้าอี้รูปแบบผลงานเก้าอี้ และความสำเร็จในงานออกแบบเก้าอี้ของนักออกแบบไทยร่วมสมัย

ขอบเขตด้านพื้นที่

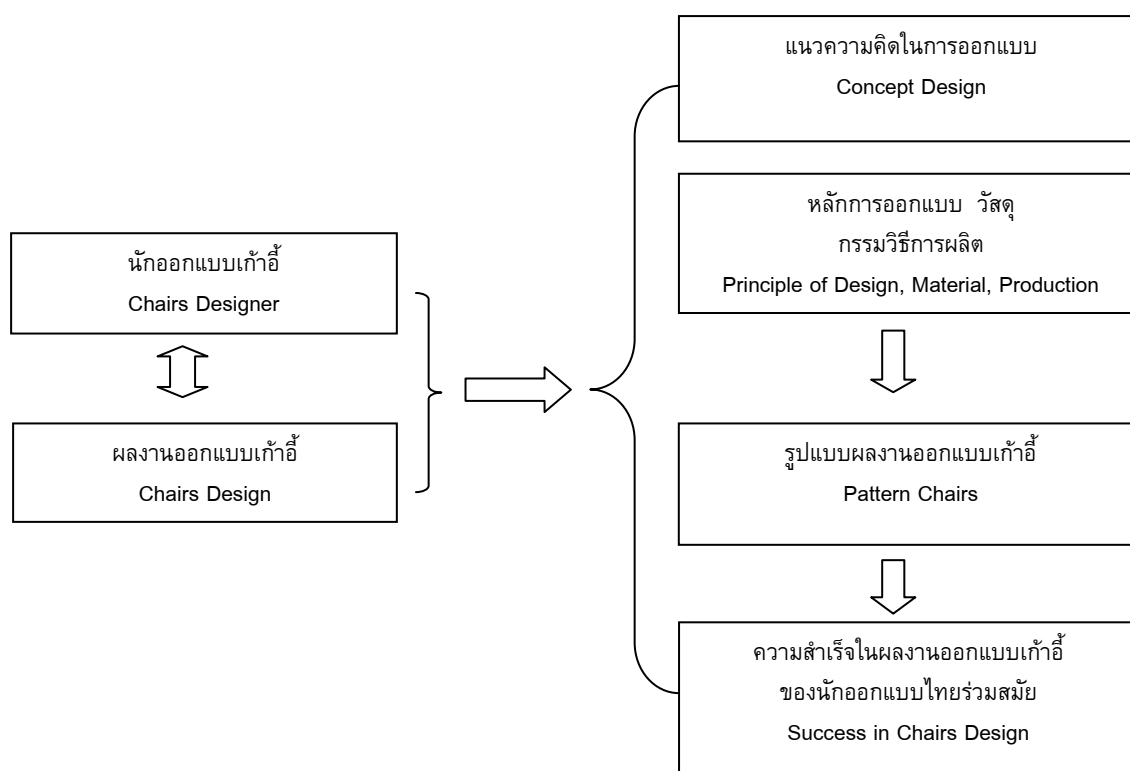
งานวิจัยนี้มีพื้นที่ในการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลอยู่ใน กรุงเทพมหานคร จังหวัดเพชรบุรี และจังหวัดราชบุรี ซึ่งเป็นพื้นที่ที่นักออกแบบกลุ่มเป้าหมาย ใช้เป็นสถานที่ผลิตผลงานออกแบบ

แก้วทวงง สอนสังข์, พุทธิศุภเศรษฐศิริ, วิรุณ ตั้งเจริญ, นพดล อินทร์จันทร์
วารสารวิชาการอุตสาหกรรมศึกษา ปีที่ 10 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม 2559 (32-45)

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย

ในงานวิจัยนี้ แบ่งกลุ่มเป้าหมายออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มนักออกแบบเฟอร์นิเจอร์ไทยร่วมสมัย จำนวน 10 คน และกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบเฟอร์นิเจอร์ในการให้ทัศนะ จำนวน 2 คน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดของงานวิจัย

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative method) ศึกษาเฉพาะกรณี (Case Study Approach) ในการศึกษาปรากฏการณ์ในงานออกแบบเก้าอี้ ของนักออกแบบไทยร่วมสมัย กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษา แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ 1) นักออกแบบไทยร่วมสมัย ที่ได้รับการคัดเลือกเป็นนักออกแบบยอดเยี่ยมแห่งปี (Designer of the year) ตั้งแต่ปี 2550-2557 จำนวน 10 คน ที่มีผลงานการออกแบบเก้าอี้ 2) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบเฟอร์นิเจอร์ จำนวน 2 คนโดยวิธีการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Selection)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึกเรื่องแนวความคิดในการออกแบบเก้าอี้และการวิเคราะห์ผลงานออกแบบเก้าอี้ในประเด็นเรื่องรูปแบบ ความงาม ประโยชน์ใช้สอย เทคนิคและวัสดุ ของนักออกแบบทั้ง 10 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาจากแบบสัมภาษณ์ จากการสังเกต จากการวิเคราะห์ผลงานและจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการออกแบบเพื่อตอบคำถามตามวัตถุประสงค์

เกล้าทวง สอนสังข์, พุทธิ ศุภเศรษฐศิริ, วิรุณ ตั้งเจริญ, นพดล อินทร์จันทร์
วารสารวิชาการอุตสาหกรรมศึกษา ปีที่ 10 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม 2559 (32-45)

การตรวจสอบความเชื่อถือได้ของข้อมูล ด้วยการนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์งานวิจัย ให้นักออกแบบที่เป็นผู้ให้ข้อมูลและกรณีศึกษาของผู้วิจัยตรวจสอบรับรองความถูกต้องโดยการอ่านข้อมูลดังกล่าว เพื่อทักท้วงหรือยอมรับ พร้อมให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม

ผลการวิจัย

1. แนวความคิดในการออกแบบ

นักออกแบบไทยร่วมสมัย มีแนวความคิดในการออกแบบเก้าอี้เป็นลักษณะร่วมกันดังนี้

การออกแบบที่ตอบสนองอารมณ์ความรู้สึกทางด้านความงามและประโยชน์ใช้สอย การผสมผสานวัสดุได้อย่างมีรูปลักษณ์ทางความงามและหน้าที่ใช้สอยได้อย่างลงตัว โดยสร้างเป็นรูปทรงที่ประกอบด้วยสัดส่วน เส้น สี พื้นผิว วัสดุ ชนิดต่างๆ ทั้งวัสดุสังเคราะห์และวัสดุจากธรรมชาติ โดยคำนึงถึงความมั่นคงแข็งแรงของโครงสร้าง ที่สัมพันธ์กับสัดส่วนการใช้งานของมนุษย์ตามหน้าที่ใช้สอยได้อย่างสะดวกสบาย มีการแก้ปัญหาทางความงาม โครงสร้าง และวัสดุ สามารถสร้างเอกลักษณ์ในตัวผลงาน และผลงานออกแบบต้องสามารถใช้งานร่วมกับการประดับตกแต่งอาคารบ้านเรือนได้อย่างไม่แปลกแยกตามสมัยนิยมต่างๆ

1.1 แนวความคิดในเรื่องหลักการออกแบบ

นักออกแบบไทยร่วมสมัย มีแนวคิดในการออกแบบเก้าอี้ตามวัตถุประสงค์เฉพาะอย่างในการออกแบบชิ้นงาน โดยมีหลักในการออกแบบ ตามทฤษฎีการออกแบบและปัจจัยที่ส่งผลต่อแนวคิดในการออกแบบ โดยมุ่งเน้นในเรื่อง ความงามของรูปร่างรูปทรงที่อาศัยอารมณ์ความรู้สึกของนักออกแบบ ที่คำนึงถึงประโยชน์ใช้สอย บริบทแวดล้อมทางสังคมวัฒนธรรม เงื่อนไขทางการตลาด และกระบวนการผลิต เป็นแนวคิดในเรื่องหลักการออกแบบ

1.2 แนวความคิดเรื่องวัสดุ

นักออกแบบเก้าอี้ มีการเลือกใช้วัสดุในการออกแบบที่หลากหลาย โดยสามารถแยกประเด็นในการใช้วัสดุได้ดังนี้

1.2.1 วัสดุธรรมชาติ หมายถึง วัสดุที่มาจากธรรมชาติอย่างเดียว เช่น ไม้ หรือ วัสดุจักสานจากธรรมชาติต่างๆ เพียงอย่างเดียวในการทำเก้าอี้

1.2.2 วัสดุธรรมชาติ + วัสดุธรรมชาติ หมายถึง วัสดุธรรมชาติเช่น ไม้ เป็นโครงสร้างและผสมกับวัสดุประเภทจักสานหรืองานหัตถกรรมเป็นส่วนประกอบ

1.2.3 วัสดุสังเคราะห์ + วัสดุสังเคราะห์ หมายถึง วัสดุประเภท แผ่นอะคลิลิก ไฟเบอร์กราส พลาสติก โลหะ เช่น เหล็ก สแตนเลส อลูมิเนียม มาผสมประกอบสร้างเป็นเก้าอี้โดยไม่มีวัสดุจากธรรมชาติเป็นส่วนประกอบ

1.2.4 วัสดุสังเคราะห์ + วัสดุธรรมชาติ หมายถึง วัสดุประเภท แผ่นอะคลิลิก ไฟเบอร์กราส พลาสติก โลหะ เช่น เหล็ก สแตนเลส อลูมิเนียม มาผสมประกอบ กับวัสดุจากธรรมชาติ เช่น ไม้ หรือ งานหัตถกรรมจักสาน พวงหวาย ย่านลิเภา ผักตบชวา เป็นต้น

ซึ่งโดยส่วนใหญ่ จากการวิเคราะห์ผลงานของกลุ่มเป้าหมาย พบแนวคิดเรื่องวัสดุที่ใช้ในการออกแบบเก้าอี้ 2 ประเภทมากที่สุด คือ วัสดุธรรมชาติ จำพวกไม้เพียงอย่างเดียวในการขึ้นรูปตัดโค้งและเข้าลิ้นข้อต่อ และวัสดุสังเคราะห์ + วัสดุธรรมชาติ เช่น โครงสร้างของเก้าอี้เป็นไม้ นักออกแบบเลือกพื้นผิวของเนื้อไม้เพื่อแสดงให้เห็นลวดลายของเนื้อไม้ในธรรมชาติ มีการเชื่อมต่อข้อต่อด้วยวัสดุประเภทโลหะและการเชื่อมต่อด้วยการเข้าลิ้นไม้เพื่อให้เห็นทักษะเชิงช่าง มีการตัดโค้ง ขึ้นรูป และประกอบโครงสร้าง และโลหะสังเคราะห์เป็นโครงสร้างผสมกับวัสดุสังเคราะห์ต่างๆ เช่น ผ้า หนังเทียม ไฟเบอร์กราส อะคลิลิก เป็นต้น หรือ โครงสร้างเป็นไม้ และผสมกับวัสดุสังเคราะห์ประเภทอะคลิลิก ผ้า หนังเทียม เป็นต้น

เกล้าทวง สอนสังข์, พุทธิศุภเศรษฐศิริ, วิรุณ ตั้งเจริญ, นพดล อินทร์จันทร์
วารสารวิชาการอุตสาหกรรมศึกษา ปีที่ 10 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม 2559 (32-45)

1.3 แนวความคิดเรื่องกระบวนการผลิต

กระบวนการผลิตเก้าอี้ของนักออกแบบกลุ่มเป้าหมายขึ้นอยู่กับลักษณะของประเภทธุรกิจ เช่น เป็นนักออกแบบที่เป็นผู้ประกอบการขนาดใหญ่มีโรงงานผลิตของตัวเอง มีระบบการผลิตในเชิงอุตสาหกรรม หรือเป็นนักออกแบบที่เป็นผู้ประกอบการรายย่อยมีโรงงานหรือสถานที่ทำงานด้วยเครื่องจักรเล็กๆ หรือ เป็นนักออกแบบที่ไม่มีโรงงานผลิตเป็นของตัวเอง ซึ่งมีความแตกต่างกับนักออกแบบเก้าอี้หรือเฟอร์นิเจอร์อื่นๆ ที่อยู่ในฐานะนักออกแบบประจำบริษัทใหญ่ๆ ที่มีกระบวนการผลิตในระบบอุตสาหกรรมใหญ่ มีโรงงานของบริษัทรองรับ เนื่องจากการผลิตจำนวนมากเพื่อการตลาด จากกรณีศึกษานักออกแบบเก้าอี้กลุ่มเป้าหมายผู้วิจัยสามารถแยกกระบวนการผลิต ออกมาได้เป็น 3 ลักษณะคือ

1.3.1 กระบวนการผลิตที่นักออกแบบ ทำต้นแบบ และเข้าสู่ฐานการผลิตในระบบโรงงานอุตสาหกรรม โดยมีแรงงานของตัวเองรองรับ หรือจากโรงงานที่ทำงานประกอบอื่น

1.3.2 กระบวนการผลิตที่นักออกแบบทำชิ้นงานด้วยตนเองโดยมีโรงงานขนาดเล็กมีเครื่องมือสำหรับทำงานไม้ และชิ้นส่วนวัสดุบางชนิดสั่งโรงงานทำเพื่อมาประกอบด้วยตนเอง

1.3.3 กระบวนการผลิตที่นักออกแบบ ทำหน้าที่ออกแบบและส่งโรงงานผลิตทุกขั้นตอนโดยที่นักออกแบบเป็นผู้ติดตามควบคุม

2. รูปแบบเก้าอี้ของนักออกแบบไทยร่วมสมัย

รูปแบบเก้าอี้ของนักออกแบบไทย ที่ได้รับความนิยมในการออกแบบและประสบความสำเร็จในเรื่องของรางวัลจากการจัดอันดับและการประกวดมีรูปแบบสมัยใหม่ที่มีความร่วมสมัย (Modern Contemporary) คือมีความเรียบง่าย ทันสมัยและสามารถอยู่ร่วมกับเครื่องเรือนในการตกแต่งบ้านได้หลากหลายลักษณะในยุคสมัยปัจจุบัน มีทั้งการออกแบบที่เส้นสายเรียบ ดูสงบนิ่ง ไม่รกรุงรัง ใช้วัสดุสีโทนเดียวกับวัสดุจากธรรมชาติ เน้นประโยชน์ใช้สอย และความสวยงาม ดูสะอาดตา เน้นแสงสว่างจากธรรมชาติ ดูอบอุ่น งดงาม ตามลักษณะของการแต่งบ้านของคนแถบยุโรปเหนือ หรือที่เรารู้จักกันในนามของ สไตส์แกนดิเนเวีย (Scandinavian Style) และการออกแบบเพื่อโชว์เนื้อวัสดุดั้งเดิม พื้นผิวของเนื้อไม้ โครงสร้างเหล็ก หรือหนัง ในสไตส์ลอฟท์ (Loft Style) มีการนำเอาชิ้นงานต่างๆ มาผสมผสานจนเกิดความลงตัวและความสมดุล เช่นแนวการตกแต่งของสไตส์คลาสสิก (Classic Style) และสไตส์โมเดิร์น (Modern Style) เมื่อนำเอาผสมเข้าด้วยกันแล้วเกิดความลงตัวในลักษณะที่เป็นกลางมีความลงตัวและสไตส์ระหว่างความโมเดิร์นและความร่วมสมัยมีรูปทรงอิสระและสามารถจัดลักษณะได้ดังนี้

2.1 เก้าอี้แบบไม่มีพนักพิง (Stool)

2.2 เก้าอี้แบบมีพนักพิง (Dining Chair)

2.3 เก้าอี้แบบมีพนักพิงและมีที่เท้าแขน (Arm Chair)

2.4 เก้าอี้พักผ่อน (Easy chair)

โดยรูปแบบเก้าอี้ ที่แยกประเภทและลักษณะดังกล่าว นักออกแบบใช้แนวคิดในเรื่องหลักการออกแบบโดยคำนึงถึงเรื่องความงามของเส้น สี วัสดุ พื้นผิว และเทคนิคในการเชื่อมต่อและประกอบโครงสร้าง โดยมีการผสมผสานระหว่างโครงสร้างที่เป็นวัสดุสมัยใหม่หรือวัสดุธรรมชาติโดยสามารถแยกได้เป็น 3 ลักษณะคือ

1. รูปแบบที่ใช้วัสดุประเภทโครงสร้างโลหะ สแตนเลส อลูมิเนียม กับวัสดุสังเคราะห์ประเภท โฟมเบอร์กลาส พลาสติก หนังเทียม

2. รูปแบบที่มีโครงสร้างเป็นวัสดุที่เป็นโลหะ หรือไม้ กับวัสดุสังเคราะห์ และวัสดุจากธรรมชาติ เช่น ไม้ ไม้ไผ่ หวาย ผักตบชวา ในรูปแบบงานหัตถกรรมประเภทจักสาน

3. รูปแบบที่มีการใช้ไม้ชนิดต่างๆเป็นวัสดุทั้งโครงสร้างและพื้นผิว

แก้ววทนง สอนสังข์, พุทธิศุภเศรษฐศิริ, วิรุณ ตั้งเจริญ, นพดล อินทร์จันทร์
วารสารวิชาการอุตสาหกรรมศึกษา ปีที่ 10 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม 2559 (32-45)

ซึ่งนอกจากการออกแบบที่ต้องแสดงถึงความงามในตัวเก้าอี้แล้ว ยังต้องสามารถนั่งสบายด้วย ซึ่งอาจจะขึ้นอยู่กับประเภทหรือชนิดของเก้าอี้เหล่านั้นที่แตกต่างกันตามจุดประสงค์การใช้งาน

ภาพประกอบ 2 ซ้าย Arm Chair ผักตบชวาจักสาน ผสมไม้และหนังเทียม
(สุวรรณ คงขุนเทียน) ขวา Dining Chair วัสดุสแตนเลสสตีล หนังเทียม (พศุภพงษ์ กิจกัญจนาสน์)

ภาพประกอบ 3 ซ้าย Dining Chair วัสดุโลหะผสมไฟเบอร์กลาส
(จิตริน จินตปรีชา) ขวา Stool วัสดุไม้ดัดโค้ง (ศุภพงษ์ สอนสังข์)

ภาพประกอบ 4 ซ้าย Arm Chair วัสดุไม้
(ปิติ อัมระรงค์, จุฑามาส บุรณะเจตน์) ขวา Easy chair วัสดุโครงสร้างเป็นเหล็กและไม้ไผ่จักสานผสมผ้า (กรกต อารมย์ดี)

แก้วทวง สอนสังข์, พุทธิศุภเศรษฐศิริ, วิรุณ ตั้งเจริญ, นพดล อินทร์จันทร์
วารสารวิชาการอุตสาหกรรมศึกษา ปีที่ 10 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม 2559 (32-45)

ภาพประกอบ 5 ช้าย Dining Chair วัสดุโครงสร้างเป็นไม้และอะคลิลิก
(ปกพ ว่องพาณิชย์) ขาว Dining Chair สำหรับเด็ก วัสดุโลหะ ไม้ ผ้า (ปิติ อัมระรงค์ และ จุฑามาส บุรณะเจตน์)

ภาพประกอบ 6 ช้าย Dining Chair วัสดุโครงสร้างเป็นไม้
(สมชัย ธรรมธรรานุกูล) ขาว Stool วัสดุไม้ (พิษณุ นำศิริโยธิน)

3. ความสำเร็จในผลงานออกแบบเก้าอี้ของนักออกแบบไทยร่วมสมัย

นักออกแบบเก้าอี้ไทยที่ประสบความสำเร็จ อาศัยปัจจัยในแนวความคิดเรื่องหลักการออกแบบ แนวความคิดเรื่องวัสดุ และแนวความคิดเรื่องกรรมวิธีการผลิต มาสู่ปัจจัยเรื่องรูปแบบของเก้าอี้ที่เป็นประเภทและลักษณะของเก้าอี้ที่เป็นที่นิยมในการออกแบบ แล้วยังมีปัจจัยที่ส่งผลต่อกระบวนการทำงานและอิทธิพลต่อนักออกแบบดังต่อไปนี้

- 3.1 พื้นฐานความรู้และการศึกษาทางด้านศิลปะและการออกแบบ
- 3.2 ทันต่อกระแสโลกและความเคลื่อนไหวในวงการออกแบบ
- 3.3 ความต้องการที่จะประสบความสำเร็จเป็นที่รู้จักและยอมรับในผลงาน
- 3.4 เครือข่ายความร่วมมือระหว่างนักออกแบบด้วยกันและฐานการผลิต
- 3.5 ช่องทางในการนำเสนอผลงาน และแผนการตลาด
- 3.6 บริบทแวดล้อมทางสังคม วัฒนธรรม
- 3.7 ประสบการณ์ในการเป็นนักออกแบบ
- 3.8 เอกลักษณ์หรือลักษณะเฉพาะในตัวผลงาน

สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาแนวคิดและรูปแบบในการออกแบบแก้วของนักออกแบบไทยร่วมสมัย จำนวน 10 คน และ การศึกษาพรรณนาจากผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อผลงานการออกแบบแก้วของนักออกแบบไทยที่ประสบความสำเร็จในแง่ของ รางวัลการออกแบบทั้งในระดับประเทศและสากล มีข้อสังเกตว่า นักออกแบบที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย มีลักษณะของขนาด ธุรกิจและกระบวนการผลิตที่แตกต่างกันดังนี้

1. นักออกแบบที่เป็นเจ้าของกิจการขนาดใหญ่
  - มีฐานการผลิตของตัวเองสำเร็จรูป เป็นโรงงานอุตสาหกรรมหรือหัตถอุตสาหกรรม
2. นักออกแบบที่เป็นเจ้าของกิจการขนาดกลาง
  - มีฐานการผลิตชิ้นส่วนหรือประกอบโครงสร้างเพื่อขึ้นรูปเอง และบางส่วนอาศัยฐานการผลิตจากผู้รับจ้าง
3. นักออกแบบที่เป็นเจ้าของกิจการขนาดเล็ก
  - มีฐานการผลิตขนาดเล็กของตนเอง ทำงานเอง 70 % ที่เหลือเป็นจ้างผลิตชิ้นส่วน และนำมาประกอบเอง
  - ทำงานออกแบบเอง และส่งแบบเพื่อให้โรงงานผลิต 100% ควบคุมคุณภาพการผลิตเอง
4. นักออกแบบที่ไม่ได้เป็นเจ้าของกิจการ เป็นนักออกแบบรับจ้างให้กับแบรนด์สินค้าเครื่องเรือนหลายบริษัท
  - ทำงานออกแบบและควบคุมการผลิตเองจากโรงงานที่เป็นฐานการผลิตของแต่ละบริษัท

ลักษณะของนักออกแบบที่ผู้วิจัยวิเคราะห์จากลักษณะของธุรกิจและการเข้าไปสัมผัสในกระบวนการทำงาน และวิธีคิด จากแหล่งผลิตซึ่งเชื่อมโยงกับกระบวนการผลิตในงานออกแบบ ทำให้เห็นความแตกต่างกันด้วยบริบทแวดล้อมต่างๆ ซึ่งแน่นอนว่ามีผลต่อกระบวนการคิดและสร้างสรรค์ผลงาน ดังเช่น แนวคิดของ กรกต อารมย์ดี (2558) ที่ให้สัมภาษณ์กับผู้วิจัยตอนหนึ่งว่า เขาใช้ภูมิปัญญาในงานหัตถกรรมจักสานไม้ไผ่ซึ่งสืบทอดมาตั้งแต่รุ่นปู่ในชุมชนอำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งสิ่งเหล่านี้มันเคยเป็นบริบทแวดล้อมสมัยวัยเด็กที่ปู่ใช้ไม้ไผ่ในการทำว่าว เห็นเทคนิคในการผูก มัด เชื่อมต่อจุด มันมีความน่าสนใจ งานหัตถกรรมของไทยเราเป็นภูมิปัญญาที่สืบทอดจากบรรพบุรุษ เพราะฉะนั้น เมื่อเอาเทคนิคเหล่านี้มาสร้างสรรค์เป็นงานศิลปะซึ่งมีทั้งประติมากรรมไม้ไผ่ที่ใช้ในการตกแต่งอาคารสถานที่ต่างๆ และแก้วประเภทต่างๆที่อาศัยเทคนิคการผูก มัด มันมีความงาม มันเป็นที่ประติมากรรม และมันนั่งได้ที่สำคัญมันแสดงถึงกลิ่นไอทางวัฒนธรรมของคนตะวันออกในรูปแบบงานหัตถกรรมที่รูปทรงหรืองานออกแบบมันทันสมัย ร่วมสมัยได้ และยังสร้างรายได้ให้กับชุมชนบ้านแหลม ด้วยการเอาเด็กวัยรุ่นมาเป็นแรงงานในการประกอบชิ้นส่วนหรือฐานการผลิตซึ่งแสดงให้เห็นว่า บริบทแวดล้อมทางวัฒนธรรมมีผลต่อแนวความคิดในงานออกแบบ สอดคล้องกับแนวคิดของ อริชัย วานิชกร (2557) ที่กล่าวสรุปในงานวิจัยเรื่ององค์ความรู้ ภูมิปัญญาไทย: การออกแบบและสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ร่วมสมัยไว้ว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นของไทยต่างๆนั้น มีทั้งเรื่องราวที่น่าสนใจ และสัจธรรมรูปทรงที่โดดเด่น ถือได้ว่าเป็นทุนทางวัฒนธรรมที่สามารถใช้ในการสร้างสรรค์งานออกแบบได้อย่างดีเยี่ยม นักออกแบบจึงควรเปิดใจศึกษาและ ซาบซึ้งกับต้นขั้วทางการออกแบบผลิตภัณฑ์ของประเทศไทย เรียนรู้จากภูมิปัญญาดั้งเดิม กับ บรรพบุรุษ เพื่อ ให้งานออกแบบที่เกิดขึ้นใหม่ มีเรื่องราว ความหมาย ความลุ่มลึกและมีคุณค่ามากยิ่งขึ้น และหากรู้จักใช้การออกแบบเป็นเครื่องมือในการสร้างองค์ความรู้ และต่อยอดสู่การสร้างสรรคในแนวทางต่างๆด้วยแล้ว จะสามารถออกแบบต่อยอดผลิตภัณฑ์และออกแบบสร้างสรรค์สิ่งอื่นๆได้อย่างมากมายไร้ขอบเขตที่จำกัด

นอกจากนั้นประสบการณ์ที่สั่งสมของนักออกแบบในกลุ่มตัวอย่าง มีเส้นทางของการเป็นนักออกแบบและประสบความสำเร็จในเรื่องของรางวัลเช่นเดียวกัน คือ เป็นนักศึกษาศิลปะและการออกแบบสาขาต่างๆ จบมาก้าวเข้าสู่วงการออกแบบโดยเป็นนักออกแบบให้กับบริษัทต่างๆ ส่งประกวดผลิตภัณฑ์ เครื่องเรือน ของตกแต่งบ้าน ซึ่งบางคนมีการส่งประกวดตั้งแต่ยังเป็นนักศึกษา ภายใต้การสนับสนุนของภาครัฐและมหาวิทยาลัย เมื่อได้รับรางวัลและได้ไปศึกษาดูงานแสดงสินค้าต่างประเทศ เกิดแรงบันดาลใจในการทำงานเพื่อส่งประกวด เกิดกระบวนการคิดที่แปลกใหม่ ต้องการชื่อเสียงและรางวัล เมื่อได้รางวัล คิดสร้างธุรกิจและเป็นอาชีพนักออกแบบโดยสร้างชื่อสินค้าของตัวเอง ร่วมงานจัด

แก้วทวง สอนสังข์, พุทธิศุภเศรษฐศิริ, วิรุณ ตั้งเจริญ, นพดล อินทร์จันทร์
วารสารวิชาการอุตสาหกรรมศึกษา ปีที่ 10 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม 2559 (32-45)

แสดงสินค้าภายในประเทศ และต่างประเทศ บางคนมีหน้าร้านของตนเอง มีการแสดงสินค้าในอินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นช่องทางที่สะดวกรวดเร็ว และยังมีการรวมกลุ่มกันก่อตั้งแบรนด์สำหรับแสดงสินค้าร่วมกัน เพื่อพันธมิตรในการออกแบบ ซึ่งนักออกแบบที่ผู้วิจัยเลือกเป็นกรณีศึกษา มีเอกลักษณ์ของผลงานที่คล้ายคลึงและแตกต่างกันออกไป

โดยสรุป นักออกแบบไทยมีแนวความคิดในการออกแบบเก้าอี้ที่ตอบสนองอารมณ์ความรู้สึกทางด้านความงามและประโยชน์ใช้สอย มีการผสมผสานวัสดุได้อย่างมีรูปลักษณะทางความงามและหน้าที่ใช้สอยได้อย่างลงตัว มีรูปทรงที่ประกอบด้วยสัดส่วน เส้น สี พื้นผิว วัสดุชนิดต่าง ๆ ทั้งวัสดุสังเคราะห์และวัสดุจากธรรมชาติ โดยคำนึงถึงความมั่นคงแข็งแรงของโครงสร้าง ที่สัมพันธ์กับสัดส่วนการใช้งานของมนุษย์ตามหน้าที่ใช้สอยได้อย่างสะดวกสบายมีการแก้ปัญหาทางความงาม โครงสร้าง และวัสดุ สามารถสร้างเอกลักษณ์ในตัวผลงาน และผลงานออกแบบต้องสามารถใช้งานร่วมกับการประดับตกแต่งอาคารบ้านเรือนได้อย่างไม่แปลกแยกตามสมัยนิยมต่าง ๆ

ซึ่งแนวคิดในการออกแบบถูกออกแบบภายใต้เงื่อนไขบริบทของนักออกแบบที่แตกต่างกันตามทฤษฎีหรือความเชื่อในหลักการออกแบบของตน เช่นการออกแบบภายใต้โจทย์ลักษณะนี้ รูปทรงต้องจะถูกสร้างขึ้นเพื่อสื่อสารอารมณ์ของนักออกแบบ (Form Follow Emotion) หรือมีการผสมผสานหลักการออกแบบเข้าด้วยกัน เช่นนอกจากรูปทรงจะถูกสร้างขึ้นตามลักษณะอารมณ์ของนักออกแบบแล้ว ยังต้องถูกสร้างขึ้นตามเงื่อนไขของกระบวนการผลิต (Form Follow Production) ด้วย ดังที่ ธัญญา ภักดิ์ธิเดช(2554) กล่าวถึงข้อจำกัดของกระบวนการผลิตไว้ว่า ถ้าโครงสร้างของเก้าอี้เป็นไม้ซึ่งมีความแข็งแรงการออกแบบโครงสร้างเป็นไม้ควรมีการวิเคราะห์ถึงการรับน้ำหนักของผู้ใช้งาน มีโครงสร้างที่มั่นคงแข็งแรงและปลอดภัย ไม่ควรมีรูปร่าง รูปทรง ที่มีความโค้งมนมากเกินไป เพราะไม่มีข้อจำกัดในการขึ้นรูป ดังนั้นในการออกแบบควรคำนึงถึงความแข็งแรงมาเป็นอันดับแรก ที่สำคัญทุกส่วนประกอบในหลักการออกแบบมีความสัมพันธ์กันอย่างแยกไม่ได้นักออกแบบสร้างสรรค์ผลงานออกแบบเก้าอี้เพื่อแสดงถึงทักษะทางด้านความงามและอัตประโยชน์หรือประโยชน์ใช้สอยแล้ว หลักการออกแบบที่เป็นทฤษฎีต่าง ๆ นักออกแบบทุกคนคำนึงถึง เช่น สัดส่วน ความสมดุล สี วัสดุ พื้นผิว เป็นต้น และยังต้องสัมพันธ์กับกระบวนการผลิตและเทคโนโลยี การนั่งสบายตามหลักของกายวิภาคศาสตร์ อีกด้วย

รูปแบบเก้าอี้ของนักออกแบบไทยมีรูปแบบสมัยใหม่ที่มีความร่วมสมัย (Modern Contemporary) มีความเรียบง่าย ทันสมัยและสามารถอยู่ร่วมกับเครื่องเรือนในการตกแต่งบ้านได้หลากหลายลักษณะในยุคสมัยปัจจุบัน มีทั้งการออกแบบที่เส้นสายเรียบ ๆ ดูสงบนิ่ง ไม่กรุงรัง ใช้วัสดุสีโทนเดียวหรือวัสดุจากธรรมชาติ เน้นประโยชน์ใช้สอย และความสวยงามลงตัวดูสะอาดตา ดูอบอุ่น งดงาม ตามลักษณะของการแต่งบ้านของคนแถบยุโรปเหนือ หรือที่เรารู้จักกันในนามของ สไตส์สแกนดิเนเวีย(Scandinavian Style) และการออกแบบเพื่อโชว์เนื้อวัสดุดิบ ๆ พื้นผิวดิบ ๆ ของ เนื้อไม้ โครงสร้างเหล็ก หรือหนัง ในสไตส์ลอฟท์ (Loft Style) มีการนำเอาชิ้นงานต่าง ๆ มาผสมผสานจนเกิดความลงตัวและความสมดุล เช่นแนวการตกแต่งของสไตส์คลาสสิก(Classic Style)และสไตส์โมเดิร์น (Modern Style) เมื่อนำเอาผสมเข้าด้วยกันแล้วเกิดความลงตัวในลักษณะที่เป็นกลางมีความลงตัวและสไตส์ระหว่างความโมเดิร์นและความร่วมสมัย สังเกตจากผลงานเก้าอี้ที่ได้รับรางวัลและสร้างชื่อให้กับนักออกแบบมีความเรียบง่ายและแตกต่างกันด้วยเอกลักษณ์ของแต่ละคน และมีการเล่นกับวัสดุ เส้น สี โดยคำนึงถึงสัดส่วนที่มีความสวยงามลงตัว โดยเน้นที่ลักษณะของ เก้าอี้พนักพอง (Easy chair)เก้าอี้แบบมีพนักพิง (Dining Chair)เก้าอี้แบบมีพนักพิงและมีที่เท้าแขน (Arm Chair)และเก้าอี้แบบไม่มีพนักพิง (Stool) เป็นหลัก

ปัจจัยที่ส่งผลต่อกระบวนการทำงานและอิทธิพลต่อนักออกแบบที่นำไปสู่ความสำเร็จ ได้แก่ คุณสมบัติในตัว ของนักออกแบบ พื้นฐานความรู้ทางด้านศิลปะ การศึกษา การทันต่อกระแสและติดตามความเคลื่อนไหวของวงการออกแบบ มีความต้องการเป็นที่ยอมรับและประสบความสำเร็จในแง่ของรางวัล ชื่อเสียง และรายได้ การสั่งสมประสบการณ์ เอกลักษณ์หรือลักษณะเฉพาะในตัวผลงานสอดคล้องกับทฤษฎีของ บุญสนอง รัตนสุนทรากุล (2558) กล่าวถึงเรื่องนี้ว่า เก้าอี้มันคือ ประติมากรรม ที่มีหน้าที่ประโยชน์ใช้สอยและมีความงามที่สามารถกระทบใจคนได้ และ

แก้วทวง สอนสังข์, พุทธิศุภเศรษฐศิริ, วิรุณ ตั้งเจริญ, นพดล อินทร์จันทร์
วารสารวิชาการอุตสาหกรรมศึกษา ปีที่ 10 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม 2559 (32-45)

จะต้องมีผลทางด้านการตลาดมันจึงประสบความสำเร็จ นักออกแบบที่ประสบความสำเร็จในแง่ของการเผยแพร่ผลงานจะต้องมี Best Design หรือรางวัลจากผลงานเป็นเครื่องพิสูจน์ และความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพจะต้องเป็น Good Designer นั้นหมายถึงมีคุณสมบัติของนักออกแบบที่ดี ซึ่งต้องมีทั้งความภาคี และความเคารพในความเป็นต้นแบบความคิดของคนอื่น นักออกแบบไทยร่วมสมัยจะต้องตามกระแสโลกแสวงหาวัสดุและเทคโนโลยีในอนาคตมาออกแบบชิ้นงานใหม่ๆ ได้ แก้อีเอ็มผูกพันกับรสนิยม ผูกพันกับแนวโน้ม ผูกพันกับตลาด เพราะนั่นสิ่งเหล่านี้เทคโนโลยีเปลี่ยน แนวโน้มเปลี่ยน รสนิยมเปลี่ยน ตลาดเปลี่ยน วัสดุเปลี่ยน ทุกอย่างเปลี่ยน ไม่หยุดนิ่งอยู่ที่ใดที่หนึ่ง เพราะฉะนั้นนักออกแบบที่แก้ปัญหาที่ต่างกันสิ่งต่างๆ เหล่านี้ได้ ถึงจะประสบความสำเร็จ

ปัจจัยสู่ความสำเร็จนอกเหนือจากคุณสมบัติของนักออกแบบ ได้แก่ บริบทแวดล้อมทางสังคม วัฒนธรรม เครือข่ายความร่วมมือระหว่างนักออกแบบด้วยกันและฐานการผลิตช่องทางในการนำเสนอผลงาน และแผนการตลาด การสนับสนุนจากภาครัฐ เวทีประกวด

แน่นอนว่า การสนับสนุนส่งเสริมจากเวทีการประกวดทั้งจากมหาวิทยาลัยที่เปิดสอนในสาขานักออกแบบต่างๆ จากกรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศที่ตอบรับกระแสนโยบายของรัฐบาลมาทุกยุคสมัยได้ผลักดันส่งเสริมจนเกิดนักออกแบบทุกสาขา มีเวทีประกวด มีการจัดอันดับรางวัลในประเทศ และการสนับสนุนให้นักออกแบบที่ได้รางวัลไปออกแสดงผลงานต่างประเทศ จนเกิดกลุ่มนักออกแบบที่เป็นผู้ประกอบการรายย่อย และรายใหญ่มากมายจนถึงปัจจุบัน นั้นอาจเป็นเพียงแค่ช่องทางเริ่มต้นของนักออกแบบไทยเท่านั้น ปัจจุบันความสำเร็จของนักออกแบบก็อาจไม่ใช่แค่เรื่องของรางวัลหรือ แนวคิด รูปแบบ ในการออกแบบ แต่คงรวมถึงยอดขายทางธุรกิจว่าสามารถอยู่ในตลาดเครื่องเรือนได้ยาวนานแค่ไหน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการวิจัยเรื่องนี้ทำให้ทราบถึงแนวความคิดในการออกแบบและรูปแบบเก้าอี้ของนักออกแบบไทยร่วมสมัย และปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของนักออกแบบ ซึ่งเป็นแนวทางการเรียนรู้หนึ่งสำหรับนักศึกษาทางด้านศิลปะและการออกแบบ และผู้สนใจ จากกรณีศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 คนที่มีผลงานเป็นที่ยอมรับ เรียนรู้จากแนวคิดประสบการณ์ กระบวนการทำงานและมุมมองต่อวิถีแห่งความเป็นนักออกแบบไทยร่วมสมัย ได้เห็นถึงความสามารถของนักออกแบบเก้าอี้ไทยที่สร้างชื่อเสียง รายได้ ให้กับตนเองและประเทศชาติ ในอนาคตหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมสนับสนุนผู้ประกอบการหรือสร้างนักออกแบบไทยเพื่อสู่ตลาดสากล เช่น TCDC (ศูนย์สร้างสรรค์การออกแบบ) และ DITP (ศูนย์สร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อการค้า กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ) ควรเพิ่มช่องทางในการให้ความรู้ เผยแพร่สื่อการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนนักศึกษาค้นคว้าข้อมูลที่สนใจมากขึ้น เปิดโอกาสให้นักออกแบบรุ่นใหม่ มีเวทีสำหรับการประกวดผลงานออกแบบของตนเองให้มากขึ้น และติดตามประเมินผลขึ้นทำเนียบนักออกแบบอย่างต่อเนื่องทุกปี และสุดท้าย ทางภาครัฐและเอกชนควรจัดเวทีแสดงผลงานให้นักออกแบบไทยเพิ่มมากขึ้น เช่น การจัดนิทรรศการ การจัดแสดงสินค้าที่เป็นผลงานของนักออกแบบไทย และงานแสดงสินค้าระดับประเทศ ที่เปิดโอกาสในการเผยแพร่ผลงานสู่เวทีระดับประเทศและระดับสากล

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาขยายขอบเขตเพิ่มเติมในมิติอื่นๆ เกี่ยวกับนักออกแบบไทย ที่ไม่ได้ถูกจำกัดอยู่แค่เพียงผลิตภัณฑ์เครื่องเรือนประเภทเก้าอี้ เพราะในปัจจุบันวงการออกแบบเมืองไทยมีนักออกแบบมากมายหลากหลายสาขา และมีการสนับสนุนส่งเสริมจากทั้งภาครัฐและเอกชนในการตั้งกลุ่มธุรกิจหรือผู้ประกอบการในระดับการค้า การแสดงสินค้าภายในและต่างประเทศ จึงเกิดรูปแบบสินค้าและผลิตภัณฑ์ที่น่าสนใจมากมาย เรื่องราว แนวความคิดและ

แก้ววาทอง สอนสังข์, พุทธิศุภเศรษฐศิริ, วิรุณ ตั้งเจริญ, นพดล อินทร์จันทร์
วารสารวิชาการอุตสาหกรรมศึกษา ปีที่ 10 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม 2559 (32-45)

การถ่ายทอดประสบการณ์จากนักออกแบบที่ประสบความสำเร็จจึงมีความสำคัญต่อนักเรียนนักศึกษาที่สนใจ หรือนักออกแบบรุ่นใหม่ ๆ ของไทยในอนาคตได้ ไม่มากก็น้อย

บรรณานุกรม

- กรกต อารมณดี, 2557, สัมภาษณ์, เมื่อวันที่ 4 เมษายน 2558, ณ.อ.บ้านแหลม จ.เพชรบุรี
- จันทนี เจริญศรี, 2544, "โพสต์โมเดิร์น กับ สังคมวิทยา", กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิภาษา, 121.
- บุญสนอง รัตนสุนทรากุล, 2558, สัมภาษณ์, เมื่อวันที่ 24 เมษายน 2558, ณ. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- ปิติ อัมระรงค์, 2558, "Simple entry art4d", Architecture Design Arts, (223), 38-39.
- พงศธร นุเสน และ สุธน สนธิทิม, 2549, "Thai contemporary style", สืบค้นเมื่อ 19 ธันวาคม 2558, จาก
http://online.prodeccenter.com/interiortip.html?tip_id=8.
- ธัญญา ภัคดิธิตเดช, 2554, "ศึกษาเอกลักษณ์ศิลปวัฒนธรรมล้านนาเพื่อประยุกต์ใช้ในการออกแบบงานเครื่องเรือน",
วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม, (11),(1), 218.
- อภิสิทธิ์ ไส้สัทรูไกล, 2558, " From Chair To Throne อิริยาบถบนถนอนอัจฉริยะภาพ", คิต Creative Thailand สร้าง
เศรษฐกิจไทยด้วยความคิดสร้างสรรค์นิตยสารส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ผลักดันเศรษฐกิจไทยโดย TCDC, (6),
(6), 5.
- เอกชาติ จันอุไรรัตน์, 2551, "3 ทศวรรษกับงานออกแบบตกแต่งภายในของไทย", บ้านและสวน, กรุงเทพฯ:
อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด มหาชน, 178.
- เอกชาติ จันอุไรรัตน์, 2553, "ครึ่งทศวรรษนักออกแบบไทยแห่งปี", กรุงเทพฯ: คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
, 31.
- อริญ วาณิชกร, 2557, "องค์ความรู้ ภูมิปัญญาไทย: การออกแบบและสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ร่วมสมัย" วารสารสถาบัน
วัฒนธรรมและศิลปะ (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, (15),(2), 28.